

Muzikinis periodas kaip intonacinė-kompozicinė teksto struktūra

Rūta Brūzgienė

Anotacija. Periodo samprata, kilusi antikiniame retorikos mene, buvo suvokiama kaip išsišakojusių sakinių sistema, turinti savo pusiausvyrą. Vėliau ši samprata kito: jis priskiriamas prie plėtojimo figūrų, turinčių savo antikadenciją, kadenciją ir paremtų anafora, epifora, paralelėmis simetriškomis konstrukcijomis, turinčiomis savo ritmą, vidinę įtampą, orkestraciją ir pan.

Periodas kartu yra viena iš sudėtingiausių muzikos formų. Jo pavadinimas perimtas iš retorikos ir pradėtas vartoti tam tikroms muzikos struktūroms pavadinti. Kita vertus, periodas yra vienas vokalinės – folklorinės, ir profesionaliosios – muzikos pagrindų. H. Erpfo muzikos formų koncepcijoje periodas priklauso prie pusiausvyros formų, o jo konkreti struktūra nusakoma sąvokomis „naujos tematikos“, „pasikartojančios tematikos“, „sudėtinis periodas“, be to, įvairuoja jo sakinių, frazių struktūra ir t. t. Tolygus metrinis pulsas, simetriškas sintaksinių darinių išsidėstymas, poetinės eilėdaros rimus primenantys melodinių bei harmoninių kadencijų santykiai eilučių pabaigose rodo ryšį su strofinės dainos forma, kuri gali būti archetipiškos folklorui kvadratinės struktūros, vienadalė, dvidalė (a a arba ab), tridalė ir t.t.

Remiantis funkcinės analizės metodu, kuris leidžia detaliau nagrinėti literatūros kūrinio kompoziciją, rasti muzikos formų atitikmenis poetinėje kūrinuose, aptarti formos ritmą, dinaminį profilį, ekspresines – dramaturgines ypatybes, temos formavimo procesą ir pan., bei lyginamuoju istoriniu metodu, darbe siekiama parodyti muzikinio periodo taikymo poezijos kūrinuose prasmę, gilinamasi į muzikinius sintaksės, formos ir dinamikos aspektus, suvoktinus kaip intonacijos turtinimo prielaidą.

Tyrimo problema – išanalizuoti muzikinės teksto interpretacijos galimybes sintaksinės intonacijos, dinamikos ir kompozicijos lygmeniu.

Tikslas – pritaikyti muzikologinį funkcinės analizės metodą literatūrinio teksto intonacinei-kompozicinei struktūrai praturtinti.

Metodas. Darbe naudojuosi lyginamuoju istoriniu ir muzikologiniu funkcinės analizės metodu.